МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра теорії та історії культури

Затверджено
На засіданні кафедри теорії та історії культури
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри _____ **Альчук М.П.**

Силабус з навчальної дисципліни «Філософія науки»,

що викладається в межах ОПП першого (магістерського)

рівня вищої освіти для здобувачів

зі спеціальності 034 "Культурологія".

Львів 2022

СИЛАБУС КУРСУ

Філософія науки

2022-2023 навчальний рік

Назва курсу	**Філософія науки**
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра теорії та історії культури
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 – Гуманітарні науки; 034 - "Культурологія"
Викладач (-і)	Мельник Володимир Петрович, доктор філософських наук, професор кафедри теорії та історії культури
Контактна інформація викладача (-ів)	volodymyr.melnyk@lnu.edu.ua тел. (032)-239-42-10 (кафедра теорії та історії культури) моб. 0671010477
Консультації по курсу відбуваються	Щочетверга очні консультації 14.00-15.00 год. (вул. Університетська, 1, ауд. 301 (за попередньою домовленістю) Онлайн консультації (за попередньою домовленістю) Viber 0671010477
Інформація про курс	**«Філософія науки»** є вибірковою навчальною дисципліною і складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 034 - "Культурологія". Діагностують студентів поточним (впродовж семестру) і підсумковим (екзамен) контролем і оцінюють у 100 балів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

Коротка анотація курсу	Навчальна дисципліна має на меті здобуття студентами знань, вмінь та навичок для аналізу сучасних тенденцій розвитку філософії науки, становлення та розвитку нових методологічних парадигм в умовах розвитку сучасного наукового знання їх зв'язку з культурно-історичними умовами функціонування сучасної цивілізації
Мета та цілі курсу	***Метою*** навчальної дисципліни **"Філософія науки"** є розглянути феномен сучасної науки та особливості науково-пізнавальної діяльності в умовах глобалізації. Запропонувати студенту до вивчення та осмислення основні тенденції та проблеми сучасної філософії науки, сутність сучасної глобальної наукової революції і становлення постнекласичного типу раціональності, традиційні філософські проблеми в перспективі сучасної науки і філософії науки. «Історія української культури» є вивчення основних періодів розвитку української культури, проблеми етногенезу та культурогенезу українського народу, аналіз історичної специфіки української національної культурної традиції, що постає невід'ємною умовою формування ціннісних орієнтирів та гуманізації сучасного українського соціокультурного простору. ***Цілі*** курсу запропонувати студенту до вивчення та осмислення основні тенденції та проблеми сучасної філософії науки, сутність сучасної глобальної наукової революції і становлення постнекласичного типу раціональності, традиційні філософські проблеми в перспективі сучасної науки і філософії науки.
Література для вивчення дисципліни	**Основна** 1. Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO / за ред. В. Мельник, А. Синиця - Львів: Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка. - 2017 2. Вітгенштайн Л. Логіко-філософський трактат. Tractatus Logico-Philosophicus, Філософські дослідження. — К.: Основи, 1995. 3. Гадамер Г.-Г. Різноманітність мов і розуміння світу // Герменевтика і поетика / Вибрані твори. — К.: Юніверс, 2001. 4. Дільтей В. Виникнення герменевтики // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія: Навч. Посібник. — К.: Ваклер, 1996. 5. Добронравова І. С., Сидоренко Л. І., Петрущенков С. П., Шашкова Л. О. Філософія науки. — Київ, 2002. www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html (Розділи «Генеза науки», «Глобальні наукові революції і зміна історичних типів наукової раціональності»). 6. Жигилій Н.П. та ін. Філософія науки і техніки — Полтава: Полтавський НТУ, 2006. 7. Кайку Мічіу. Майбутнє розуму. Наукові спроби осягнути, вдосконалити і підсилити інтелект. - К.: Літопис, 2020 8. Крушельницька О.В. Методологія як організація наукових досліджень. - К.: Кондор, 2006. 9. Кун Т. Структура наукових революцій. — Port-Royal, 2001.

10. Мельник В. П. Філософія науки і техніки: методологічно-світоглядний аналіз. — Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2017.
11. Новітня філософія науки (Добронравова І. С., Білоус Т. М., Комар О. В.), К.: Логос, 2009.
12. Петрушенко В. Філософія і методологія науки. - Вид. 2-ге. - Львів: "Науковий світ-2000", 2021.
13. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. — К.: Основи, 1994.
14. Поппер К. Злиденність історицизму. — К.: Абрис, 1994.
15. Ратніков В.С., Макаров З.Ю. Історія і філософія науки. Хрестоматія. - Вінниця: Нова книга, 2009.
16. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки. — К.: Основи, 1998.
17. Самардак М.М. Філософія науки: напрями, теми, концепції. - К.: ПАРАПАН, 2011.
18. Фріт Кріс. Формування розуму. Як мозок створює наш духовний світ. - К.: Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля", 2019
19. Чуйко В. Л. Рефлексія основоположень методологій філософії науки. — Київ.: Центр практичної філософії, 2000.

Допоміжна

1. Гадамер Г-Г. Істина і метод. – К.: Юніверс, 2000. т.1-2.
2. Гелд Д., Мак-Грю Глобалізація / антиглобалізація. — К.: «К. І. С.», 2004.
3. Гіденс. Е. Нестримний світ: як глобалізація перетворює наше життя. — К.: Альтерпрес, 2004.
4. Гірц К. Інтепретація культур / Пер. з англ. — К.: Дух і Література, 2001.
5. Добронравова И.С. Уроки Пригожина: философские основания и культурный контекст нового понимания мира в постнеклассической науке. // Практична філософія, №2. 2004.
6. Лук'янець В. С., Кравченко О. М., Озадовська Л. В. Сучасний науковий дискурс: Оновлення методологічної культури. — К.: 2000.
7. Тоффлер Е. Третя хвиля / Пер. з англ. А. Євса. — К.: Вид. дім "Всесвіт", 2000.
8. Франкел Б. Постіндустріальні утопісти. — К.: Ніка-Центр, 2005.
9. Фуко М. Археологія знання / Пер. з фр. – К.: Видавництво Соломії Павличко "Основи", 2003.

Інформаційні ресурси

http://www.philsci.univ.kiev.ua Кафедра філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка
http://www.synergetics.org.ua Українське синергетичне товариство
http://ihtik.lib.ru/index.html Електронна бібліотека Іхтіка.
http://www.bookam.net/genre/nauka/filosofija Бібліотека філософських текстів
http://plato.stanford.edu Філософська енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою)

http://www.utm.edu/research/iep/ Філософська інтернет-енциклопедія. (Англійською мовою)

Тривалість курсу	3 кредити, 90 год.
Обсяг курсу	32 аудиторних години З них: 6 годин лекцій 30 годин практичних занять 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення курсу студент повинен: **ЗНАТИ**: Основні тенденції розвитку сучасної науки, філософські засади і методологічні норми постнекласичної науки, нові проблеми в сучасній філософії науки, міждисциплінарний характер та технологічно-орієнтований характер сучасної науки. **УМІТИ:** Здійснювати філософський аналіз проблем філософії науки, традиційних філософських проблем і проблем філософії науки в сучасному контексті міждисциплінарної науки, визначати філософсько-світоглядний потенціал новітніх наукових досягнень та особливостей сучасного методологічного інструментарію.
Формат курсу	Очний
Теми	Подано нижче у табличній формі схема курсу **«Філософія науки»**
Підсумковий контроль, форма	Екзамен
Пререквізити	Вибіркова навчальна дисципліна **"Філософія науки"** є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" спеціальності "культурологія". Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з філософсько-культурологічних дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння джерел, зокрема знань в галузі історії культури, історії культурології, теорії та філософії культури.

<table>
<tr><td>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</td><td>Проблемно-пошукові.
Техніки опрацювання дискусійних питань.
Метод проектів і їх презентацій.
Метод усного опитування.</td></tr>
<tr><td>Необхідні обладнання</td><td>Проектор, роздаткові матеріали, підключення до мережі Інтернет.</td></tr>
<tr><td>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</td><td>Критерії оцінювання за курсом «Філософія науки»:
Загалом – 100 балів, з них: 50 балів за поточну успішність,, 50 балів за екзамен
Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS
<table>
<tr><th rowspan="2">Оцінка ECTS</th><th rowspan="2">Оцінка в балах</th><th colspan="3">За національною шкалою</th></tr>
<tr><th colspan="2">Оцінка</th><th>Залік</th></tr>
<tr><td>A</td><td>90 – 100</td><td>5</td><td>Відмінно</td><td rowspan="5">Зараховано</td></tr>
<tr><td>B</td><td>81-89</td><td rowspan="2">4</td><td>Дуже добре</td></tr>
<tr><td>C</td><td>71-80</td><td>Добре</td></tr>
<tr><td>D</td><td>61-70</td><td rowspan="2">3</td><td>Задовільно</td></tr>
<tr><td>E</td><td>51-60</td><td>Достатньо</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Опитування</td><td>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</td></tr>
</table>

ДОДАТОК 1

Схема курсу "Філософія науки"

Тижд. год	Вид заняття	Тема, план	Література	Самостійна робота, год
1 тижд., 2 год	лекція	**Тема 1. Понятійна структура і методологія науки** Поняття знання та наукового факту. Теоретичний та емпіричний рівні наукового знання, раціональне та чуттєве в науковому пізнанні. Взаємозв'язок різних рівнів наукового пізнання. Форми і методи наукового пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Поняття істини. Співвідношення знання і віри. Етичні проблеми науки.	Семенюк Е.П., Мельник В.П. Філософія сучасної науки і техніки. – Львів, 2017. – С. 45-69. Самардак М.М. Філософія науки: напрями, теми, концепції. – К.: ПАРАПАН, 2011. – С. 19-26. Чуйко В.Л. Рефлексія основоположень методологій філософії науки. – Київ: Центр практичної філософії, 2000. – 252 с. (http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Chujko/index.html) Будко В.В. Философия науки. – Харьков: Консум, 2005. –268 с.	
2 тижд., 2 год	лекція	**Тема 2. Типи наукової раціональності. Глобальні наукові революції** Поняття раціональності. Криза класичного раціоналізму: симптоми кризи та пошуки виходу з неї. Методологія некласичної науки: поняття простору і часу, причинності та випадковості. Постнекласична наука та глобальні наукові революції.	Йолон П.Ф., Крымский С.Б., Парахонский Б.А. Рациональность в науке и культуре. – Киев: Наукова думка, 1989. – 288 с. Мельник В.П. Філософія. Наука. Техніка. Методологічний аналіз. – Львів, 2010. – С. 21-44 Петрушенко В.Л. Філософія знання. – Київ: Кондор, 2005 Філософія науки / За ред. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І., Чуйко В.А. та ін. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. – 255с. (http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf) Попович М.В. Раціональність і виміри людського буття. – Київ: Сфера, 1997.	
3 тижд., 2 год	семінар	Квайн В. Дві догми емпіризму	Квайн В. Дві догми емпіризму //Sententia, 2015, №2, С..9-26.	Опрацювання наукової літератури
4 тижд., 2 год	семінар	Квайн В. Онтологічна відносність		Опрацювання наукової літератури
5 тижд., 2 год	семінар	Кун Т. Об'єктивні ціннісні судження і вибір теорії	Кун Т. Об'єктивні, ціннісні судження і вибір теорії // Соціальна філософія науки: Знаки, раціональність, цінності в працях мислителів	Опрацювання наукової літератури

6 тижд., 2 год	семінар	Поппер К. Реалізм і ціль науки		Опрацювання наукової літератури
7 тижд., 2 год	семінар	Агассі Дж. Революції в науці -окремі події чи перманентні процеси		Опрацювання наукової літератури
8 тижд., 2 год	семінар	Лауден Л. Наука и цінності		Опрацювання наукової літератури
9 тижд., 2 год	семінар	Холтон Дж. Теми в науковому мисленні		Опрацювання наукової літератури
10 тижд., 2 год	семінар	Патнем Г. Дві концепції раціональності	Патнем Г. Дві концепції раціональності // Патнем Гіларі Розум, істина й історія К., 2003 с114 - 137	Опрацювання наукової літератури
11 тижд., 2 год	семінар	Патнем Г. Вплив науки на сучасні концепції раціональності	Патнем Г. Вплив науки на сучасні концепції раціональності // Патнем Гіларі Розум, істина й історія К., 2003 с 184 - 209	Опрацювання наукової літератури
12 тижд., 2 год	семінар	Хюбнер К. Критика поняття істини в філософії Поппера; поняття істини в історичній теорії емпіричних наук		Опрацювання наукової літератури
13 тижд., 2 год	семінар	Хюбнер К. Підстави всезагальної історичної теоріїемпіричних наук		Опрацювання наукової літератури
14 тижд., 2 год	лекція	**Тема 3. Філософія науки в дослідженнях українських філософів** 1. Добронравова І.С. (синергетика і становлення нелінійного мислення) 2. Кримський С.Б. Зміна медологічної свідомості сучасної науки. 3. Цехмістро І. Голістична філософія науки.	Добронравова І.С. Нелінійне мислення // Філософська і соціологічна думка. – К., 1991. - № 6. – С. 47-60. Добронравова И. С. Синергетика: становление нелинейного мышления – К., 1990. – 150 с. http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Dobr-sinerg/index.html Кримський С.Б. Запити філософських смислів. – К., 2003. – С. 169-180. Цехмістро І.З. Голістична філософія науки. – Харків, 2003. – С. 10-35, 265-270. Чуйко В.Л. Чотири методології філософської науки: особливості та сфери застосування // Філософська думка. – Київ, 2000. – № 1 Самардак М.М. Філософія науки: напрями, теми, концепції. – Київ: Парапан, 2011.	

15 тижд., 2 год	семінар	Кримський С. Раціональність чи критика “нечистого розуму”	Кримський С. Раціональність чи критика “нечистого розуму”// Кримький С.Б. Під сигнатурою Софії К., 2008 с. 124 — 139. Цехмистро И.З. Основания физики. Универсум как целое // Цехмистро И.З, Холистическая философия науки. Сумы 2002 с.108 — 143	Опрацювання наукової літератури
16 тижд., 2 год	семінар	Кримський С. Наука - “нервова система” цивілізації	Кримський С. Наука - “нервова система” цивілізації // Кримький С.Б. Під сигнатурою Софії К., 2008 с.191 — 211.	Опрацювання наукової літератури